

Garantarea siguranței comunității rome din Ucraina, ca și refugiați în Polonia, România, și Moldova

Intoleranța și discriminarea, inclusiv discursurile prejudicioase și stereotipizarea, au afectat comunitățile rome din regiunea Europei de Est timp de secole întregi. Acest lucru continuă să fie un motiv de îngrijorare pentru comunitățile rome care fug de războiul din Ucraina.

Se estimează că aproximativ 100.000 de refugiați dintre cei care au fugit din Ucraina către alte țări europene sunt de etnie romă (1). În timpul exodului de refugiați în țările vecine, persoanele de etnie romă au înfruntat discriminare la granițe, profilare etnică și abuz verbal. Unor familii nu li s-a acordat ajutor. Refugiații de etnie romă au fost abandonați în gări, plasați în tabere improvizate sau segregati în cadrul unor centre de primire supraaglomerate. Autoritățile și alte surse susțin că persoanele de etnie romă care fug de război nu sunt „refugiați autentici”, acestea

doar trec granița pentru a avea acces la ajutor umanitar.

Ce știm despre riscurile pentru garantarea siguranței (safeguarding) ale refugiaților de etnie romă din Ucraina?

În interiorul Ucrainei

- Cele aproximativ 400.000 de persoane de etnie romă care trăiau în Ucraina înaintea războiului s-au confruntat cu un nivel ridicat de sărăcie și cu lipsa accesului la muncă, educație și îngrijiri medicale (2). S-au mai confruntat și cu prejudecata, discursurile care instigă la ură și atacurile violente, pe care autoritățile nu le-au investigat. (3).

Discriminarea refugiaților de etnie romă nu este un lucru nou

În 2000, în timpul conflictului din Kosovo, în ciuda faptului că erau refugiați care fugeau de război, pogromuri, incendii, violuri și omoruri, cererile de azil ale persoanelor de etnie romă au fost întâmpinate cu scepticism și suspiciune de către numeroase autorități. Acestea erau considerate a fi imigranți falși, din motive economice, sau nomazi aflați în deplasare, sau escroci. Timp de un deceniu, misiunea ONU din Kosovo (UNMIK) a găzduit femeile, copiii și bărbații de etnie romă care au fost strămutați în tabere toxice, contaminate cu plumb. În urma acestei migrații forțate a zeci de mii de persoane de etnie romă, statele membre UE au demarat expulzări și repatrieri forțate ale acestora în Serbia și Kosovo. Abuzul și maltratarea persoanelor de etnie romă care fug de conflicte reprezintă încă o manifestare a antițigănistului. „Ceea ce vedem astăzi este o continuare a unei istorii brutale, și în mare parte necunoscute, de oprimare a persoanelor de etnie romă, care datează de câteva sute de ani”.

Sursa: Fragment din discursul rostit la Stockholm în cadrul Conferinței internaționale privind genocidul persoanelor de etnie romă și combaterea antițigănistului, 20-21 octombrie 2022.

La granițele ucrainene

- Au existat numeroase rapoarte conform cărora unor familii de etnie romă li s-a refuzat, în mod repetat, ieșirea din Ucraina la punctul de trecere a frontierei de lângă Beregovo, de la granița cu Ungaria (4).
- După ce s-au confruntat cu discriminarea și refuzul de a li se acorda ajutor umanitar în Ungaria, mulți refugiați de etnie romă se întorc în Ucraina, în ciuda riscurilor (2).

În Republica Moldova

- Persoanele de etnie romă care au trecut granița în Republica Moldova se află în centre de primire segregate din punct de vedere etnic și cu condiții de trai precare (3, 5).
- Persoanelor fără documente de identitate li se refuză ieșirea din țară la punctul de trecere a frontierei din regiunea sud-vestică Transcarpatia, unde locuiește una dintre cele mai mari comunități rome. Din cauza lipsei documentelor de identitate, multe dintre aceste persoane sunt expuse riscului de a deveni apatrizi (5).
- Un membru al poliției de frontieră de la Palanca, punctul principal de trecere a frontierei din Ucraina, a acuzat persoanele de etnie romă de trafic de persoane, în special trafic de copii și de organe ale acestora, fără vreo dovadă care să îi susțină acuzațiile. Alții au reiterat concepția discriminatorie că persoanele de etnie romă se implică în traficul de persoane (3).
- O persoană angajată la un centru de primire a refugiaților le-ar fi spus refugiaților de etnie romă: „M-am

săturat de voi, țigani dezgustători. Vreau să scap de voi odată pentru totdeauna.” Refugiații, inclusiv persoanele mai în vârstă și copiii, au fost stropiți cu gaz lacrimogen (6).

- Guvernul din Republica Moldova a luat măsuri pentru a îmbunătăți tratamentul acordat refugiaților de etnie romă, prin desemnarea unui mediator pentru comunitatea romă, ca parte a Centrului comun de gestionare a crizelor, cu UNHCR, și a unui grup operativ pentru persoanele de etnie romă, care să se ocupe în mod direct de problemele privind refugiații de etnie romă (7).

În Polonia

- Multe refugiate de etnie romă au soți care luptă în război și călătoresc singure. Refugiații de etnie romă sunt discriminați de către furnizorii de locuințe private și proprietarii de apartamente. Ei sunt adesea blocați în centre de primire de pe teritoriul Poloniei (8).
- Refugiații de etnie romă se confruntă adesea cu discriminare din partea altor refugiați. „Când văd persoane de etnie romă la punctul de primire, ceilalți refugiați își spun unii altora cu voce tare să își ascundă lucrurile. Persoanele de etnie romă din Ucraina sunt obișnuite să se confrunte cu discriminarea, iar ceea ce pățesc în Polonia este doar o continuare a acestui lucru.” (8)
- Majoritatea ajutoarelor pentru refugiații de etnie romă au fost coordonate de persoane și ONG-uri organizate în mod independent, potrivit unui grup de voluntari de la [Poland-Roma-Ukraine](#) (8).

În România

- În România, refugiații de etnie romă se confruntă adesea cu același tratament discriminatoriu de care au parte persoanele de etnie romă care trăiesc în țară.
- Activiștii români pentru drepturile persoanelor de etnie romă spun că această criză a refugiaților a scos la lumină ostilitățile cu care aceste persoane se confruntă încă în Europa de astăzi.
- Un grup numeros de refugiați de etnie romă nu a primit mâncare la un punct de sprijin umanitar din București și a fost gonit din incinta unității pentru că „făceau gălăgie” și „mâncau prea mult”. Personalul de la centru i-a alungat, spunându-le: „Nu sunteți ucraineni, sunteți romi, plecați!” (9)

Unele îngrijorări specifice în ceea ce privește safeguarding-ul

- Lipsa documentelor de identitate, precum pașapoartele și certificatele de naștere, reprezintă o problemă constantă pentru multe persoane de etnie romă din Ucraina.
- Tinerii de etnie romă nu au același acces la oportunități precum cei de alte etnii, și nici la educație.
- Femeile de etnie romă au un acces chiar și mai limitat la oportunități, din pricina mai multor forme de discriminare cu care se confruntă, din cauza etniei și a genului.
- Criza COVID-19 a dus la o creștere a numărului de discursuri care instigă la

ură împotriva comunităților rome, inclusiv împotriva femeilor și fetelor. Procentele violenței domestice au crescut vertiginos. Accesul dificil la învățare digitală a crescut riscul ca fetele să abandoneze școala, sporind astfel probabilitatea ca acestea să se căsătorească timpuriu/ forțat.

Organizații care se ocupă de îngrijorările privind persoanele de etnie romă:

Biroul pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (ODIHR): Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului

Persoană de contact pentru problemele persoanelor de etnie romă și sinti (CPRSI)
www.osce.org/odihr/romaand-sinti

Centrul European pentru Drepturile Romilor

În limba romani și limba engleză
<http://www.errc.org/>

strada Avenue de Cortenbergh, nr. 71,
etajul 4 / 1000 Bruxelles, Belgia
E-mail: office@errc.org

Romea.cz

<https://romea.cz/en/about-romea>

Site web în limba engleză și în limba cehă
cu știri despre comunitatea persoanelor de etnie romă

România:

Aresel

Inițiativă de educație civică pentru persoanele de etnie romă din București
<https://aresel.ro/en/>

E-Romnja:

Organizația Femeilor de Etnie Romă
<https://e-romnja.ro/>

Carousel

office@carousel.org

Agenția Împreună

office@agentiaimpreuna.ro

Republica Moldova:

Centrul de Drept al Avocaților

Coaliția Vocea Romilor - Valeriu
Căldăraru +37368757605

valeriu.caldararu@mail.ru;

Asociația Vocea Romilor - Marin Alla -
+37369162200; vocearomilor@gmail.com

Fundația pentru Dezvoltare

Babriela.ojog@fam.med

Polonia:

Poland - Roma - Ukraine

grupa wsparcia / support group / Група підтримки [grup de sprijin]

Facebook: Poland-Roma-Ukraine

roma-poland-ukraine@protonmail.com

Metodologie:

Întocmit pe baza unor cercetări ale clipurilor difuzate la știri și ale declarațiilor în limba engleză

Surse:

1. [Refugiații ucraineni nu sunt primiți peste tot în Europa.](#)
2. [Când se înfruntă cu discriminarea, refugiații ucraineni de etnie romă se duc înapoi acasă.](#)
3. [Republica Moldova: Refugiații de etnie romă din Ucraina se confruntă cu segregarea.](#)
4. [Polițiștii de frontieră din Ungaria acuză persoanele de etnie romă că săvârșesc „fărădelegi”.](#)
5. [Persoanele de etnie romă din Ucraina se confruntă cu segregarea și condițiile proaste în Republica Moldova.](#)
6. [Anti-țigănistul după Holocaust.](#)
7. [Refugiații de etnie romă din Ucraina se confruntă cu iarna europeană și cu o povară în plus, cea a ostilității și a discriminării.](#)
8. [Refugiații romi din Ucraina se confruntă cu ușile închise în Polonia.](#)
9. [Un raport al CNN arată că refugiații de etnie romă care fug din Ucraina se confruntă cu discriminarea și prejudecata în România.](#)